

SøndagsOrdet om ”tro og tvivl” v. Signe Helbo, 2. søndag efter påske 2020, Johs. 10, 22-30

Denne søndag skal vi atter slå op i Bibelen. Det er nok uvant for mange at læse i den gamle, tykke bog derhjemme, men der gemmer sig ikke desto mindre mange gode ord i den. Kan i fx huske Det Gamle Testaments myter og fortællinger om Abraham og Isak, Moses, Samson og hans mægtige hår, for ikke at tale om tilintetgørelsen af Sodoma og Gomorra? Nå, men det er jo slet ikke dem, det skal handle om i dag, for evangelierne finder vi i Det Nye Testamente; den del af Bibelen, der omhandler Jesus, Kristus, Guds Søn, der lover mennesket frelse. Derfor er historierne i Det Nye Testamente ganske anderledes end historierne fra det gamle, hvor mennesket selv skulle bøde for sine synder. Nå, men det er igen en anden snak... Lad det blot blive ved dette for nu: Bibelen er muligvis en tyk, gammel bog, men der er meget godt at hente i den. Vi kan jo læse den sammen, hvis I vil? Men det må blive senere, for nu skal vi slå op i Johannesevangeliet kap. 10, vers 22-30. Så hvis du gør det med det samme, kan vi fortsætte sammen om lidt, højtagtede læser!

Det er som om, dagens evangelietekst flere gange laver sondringen: ”Dem og os”. Dem, der tror, og dem, der ikke tror. Dem, der er Jesu får, og dem, der ikke er. Spørgsmålet er; hvem er hvem? Et simpelt svar ville være, at dem, der ikke tror, er de samme som dem, der ikke er Jesu får; i begge tilfælde de jøder, der udspørger Jesus dér på tempelpladsen i Salomos søjlegang. Men hvis blot det var det, ville budskabet være ganske lidt opbyggeligt. Hvad skulle vi da bruge det til? Hvad skulle det da lære os om vores liv? Vi er jo ikke som de jøder, og både tiden og stedet er i dag fundamentalt anderledes end i evangeliet. Alligevel er der måske en lighed mellem det, der skete mellem Jesus og jøderne på tempelpladsen denne dag og dét, der sker hos os hele tiden. For måske er vi alle til tider både ”dem” og ”os”.

En klog mand sagde en gang til mig, at ”hvis troen er en *nådegave*, så er tvivlen en *gådegave*”. Det er en sætning, der umiddelbart lyder som noget ord-spinderi, men måske er der noget om snakken. Sætningen hævder, at både troen og tvivlen er en gave, fordi den ene ikke kan eksistere, uden den anden, og fordi begge er indlejret i den menneskelige natur, uden at vi kan tage æren for dem. Nogle gange tror vi, mens vi andre gange er vantro, tvivlende og fortabte... Troen kan, når den viser sig i vore hjerter, lyse som et nådekald til liv, ligesom tvivlen, når den søger at binde os til mørket, kan synes som en ubegribelig gåde.

Jøderne søger tegn i dagens tekst. De vil, at Jesus skal sige det lige ud. De orker ikke alle de gåder og det metaforiske billedsprog, Jesus så lysteligt taler i. De vil have klar besked: Er han, eller er han ikke, Kristus? Som vi læser et andet sted i Det Nye Testamente, nemlig i Paulus' første brev til menigheden i Korinth: ”For jøder kræver tegn, og grækere søger visdom, men vi prædiker Kristus som korsfæstet, en forargelse for jøder og en dårskab for hedninger; men for dem, der er kaldet, jøder såvel som grækere, prædiker vi Kristus som Guds kraft og Guds visdom”. Se, som Paulus så rettelig understreger, hører vi Ordet forskelligt. I *troen* forkyndes Guds kraft og visdom – i *vantroens tvivl* forkyndes dårskab og tosserier.

Men Jesus svarer jo faktisk jøderne ganske klart: ”Jeg har sagt det til jer, og I tror det ikke. I tror ikke, fordi I ikke hører til mine får”. Det, Jesus – som den Kristus, han er, uagtet om jøderne tror det eller ej – siger, er, at *forudsætningen* for troen er at høre til ham. At være hans får. På den måde er troen en relation eller et tilhørsforhold. Ikke ét, vi skal skabe, men som vi skal modtage. Det gør vi i vores dåb. I vores dåb døbes vi til at tilhøre den korsfæstede og opstandne Kristus.

Som jeg hævdede sidste søndag: Ingen kan gå igennem livet, uden at den hvide dåbskjole får pletter. Det betyder, at enhver af os har en plet af fejlbarlig, syndig menneskelighed, som vi hverken skal eller kan undsige os. Derfor er tvivlen vævet til vores sjæl og legeme som gådegaven, vi aldrig helt forstår. Hvorfor vi skal ængstes og tvivle og opsluges af vores egne tanker, ved vi ikke. Det kan være ulideligt og livsudslættende i perioder – men det, der udgør den *helt* store gåde er, at selv midt i tvivlen, kan troen fæstne sig i os, som Guds greb om vores sjæl. Som en stædig insisteren fra evigheden, der griber fat i os og hiver os ud af tvivlens mørke – omend blot for en stund.

I *tvivlen* knægter vi livet med hinanden, fordi vi opsluges af os selv. Når vi tvivler på os selv, på livet, og måske endda på de mennesker, vi deler vort liv med, levet vi i et selvindkrogende mørke, og derfra kan intet blomstre. Et liv i tvivl på Gud og på hinanden er et liv, hvor alting langsomt visner. Men se, gennem *troen* kan livet bærer frugt. I troen kan vi blomstre sammen, og være noget for hinanden, fordi vi sættes fri fra os selv, og det mørke, der til tider opfylder os. I troen kan vi leve i lyset – så vi kan holde til den tvivl, der af og til melder sig.

MEN! Hvordan kan vi da tro? Jeg sagde jo før, at det ikke er en relation, vi bare selv kan skabe. Som at knipse med fingrene og bare være glade. Derfor er det også så frustrerende, når folk hævder, at hvis blot man insisterer på at være glad, så bliver man det. Eller hvis bare man insisterer på at tro, så kommer man til det. Hvem i alverden siger det?! Og hvilken usselt menneske ville jeg da være, når jeg ikke bare være glade, eller når jeg ikke bare kan tro?

Det er ikke altid op til os selv alene – alligevel er vi heller ikke passive, sådan at vi slet intet kan gøre. For troen *griber* os, men vi skal turde åbne vore hjerter for den. Vi skal turde åbne os for den tro, der til tider væves sammen med gåden af tvivl. Insisterende skal vi holde os på troens vej, så vore hjerter kan røres. Troens vej, hvor vores forstand sættes i baggrunden af hjertets visdom. Jens Rosendahl skriver det på smukkeste vis i en af sine salmer:

”Det ved jeg så, at hvad jeg så,
og aldrig rigtig kan forstå,
er livets bedste *gåde*.
Den åbner dét, vi drømmer om,
og svinder større end den kom,
men bliver her som en *nåde*.”

Nåden er gådefuld for vores forstand. Men for vore hjerter er den livets fylde. Derfor er det ikke nok at leve på forstanden. Vores sjæl har brug for Ånd; brug for håb; brug for kærlighed. Det skal vi turde åbne os for. Det er en ihærdig kamp at kæmpe i denne 'rationalitetens tidsalder', men det er nødvendigt, at vi gør dét, jøderne i dagens tekst ikke formår: Vi skal turde hengive os til det, der ikke er klar besked for vores forstand, men som forklares i vores hjerter; de øjeblikke, hvor livet får betydning, selv i meningsløsheden – og kærligheden lader sig skue, selv i smerten. De øjeblikke er frisættelsen, der skal hive os ud af vores tvivl, så vi kan løfte hovedet og møde vores næste med det salige smil, der kan være med til at også deres liv blomstrer i stedet for at visne. I de øjeblikke forkynder troen Guds kraft og visdom – til både din, min og vores næstes gavn.

Amen.